

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

9. - 15. april 2016. godine

Bilten broj 16/2016

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Ko neće na miting otkaz.....	3
Vanredno štampanje listića za redovne izbore.....	3
Zašto su još izborne kampanje dobre	4
Blokada evropskih pregovora i srpski izbori	5
Izborna policija.....	6
Aktivista.....	7
Saopštenja.....	8
Transparentnost Srbija predlaže prioritete za borbu protiv korupcije u Srbiji 2016-2020.....	8
Mediji	13
Nedodirljivi funkcioneri.....	13
Kako je Bajatović zadržao sve funkcije.....	16
Čelična jutra, hitam fabrici.....	18

Aktivnosti

Na sastanku predstavnika Delegacije EU i dvadesetak organizacija civilnog društva iz Srbije, koji je održan u kontekstu pripreme godišnjeg izveštaja EU o Srbiji, i ove godine prisustvovao je i predstavnik Transparentnosti Srbija. TS je, na poziv Delegacije EU, pripremila i pisani izveštaj o stanju po pitanju borbe protiv korupcije u Srbiji i najvažnijim dešavanjima na tom polju od novembra prošle godine. Ovaj izveštaj će uskoro biti i objavljen. Pored toga, predstavnik TS Nemanja Nenadić je u diskusiji posebno istakao značaj da se u kontekstu budućih reformi otvori i pitanje promene Ustava koja bi bila plod širokih konsultacija. Ukazao je i da u Ustavu ima još bitnih pitanja za borbu protiv korupcije pored onoga što se već našlo na evropskoj agendi (izmena sastava VSS i DVT). U pogledu aktuelnih dešavanja u vezi sa izbornom kampanjom, Nenadić je ukazao na pojedine nalaze monitoringa finansiranja kampanje koji radi TS, ali i na druga potencijalno sporna pitanja – nerešene stare i nove slučajeve kupovine glasova, nastupe i izjave javnih funkcionera tokom kampanje, falsifikovanje potpisa za učešće na izborima, zloupotrebe manjinskih lista, nepostupanje državnih organa (REM, javni tužilac) i drugo.

Posebno je istakao da EU treba da reaguje, što je do sada izostajalo, kada državni funkcioneri zloupotrebljavaju navodno usaglašavanje sa evropskim standardima kako bi izbegli javnu raspravu ili kako bi u zakonima zadržali neka sporna rešenja, a naveo je i dva takva slučaja koja su u vezi sa postupanjem Ministarstva privrede (Zakon o javnim preduzećima, član 45. Zakona o zaštiti konkurencije). U vezi sa aktuelnim zastojem u pregovorima oko poglavlja 23 ukazao je na nedostatke koji postoje i u delovima AP za to poglavlje koji su već odobreni od strane država članica. Na kraju, ukazao je na prioritete koje je TS dala za borbu protiv korupcije, i ulogu novog saziva Narodne skupštine i nove Vlade Srbije u tom, posebno naglasivši potrebu da se prati postupanje skupštine po izveštajima nezavisnih državnih organa, poput Poverenika za informacije, Ombudsmana i Agencije za borbu protiv korupcije.

Predstavnik TS Zlatko Minić učestvovao je u fokus grupi koja je organizovana u cilju izrade drugog globalnog izveštaja o parlamentarnom nadzoru, u organizaciji UNDP.

TS je u protekloj sedmici na svom internet sajtu objavila osam tekstova, a na [Facebook stranici](#) 10 tekstova, komentara, linkova. Na Tviteru imamo 5.300 pratilaca. Najviše pažnje izazvao je [tvit](#) u kome smo ukazali kako Ministarstvo zdravlja na svom sajtu prenosi stavove sa stranačke promocije kojoj je prisustvovao funkcioner SNS Zlatibor Lončar.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom¹

Ko neće na miting otkaz

15. april 2016.

Godinama ukazujemo i podsećamo da tužioci treba da deluju proaktivno i da ispituju zloupotrebe javnih ovlašćenja u izbornoj kampanji. Neki slučajevi sami im se nude. Na [Youtube je postavljen](#) audio klip na kome je navodni snimak sastanka predsednika opštine Bor Živorada Petrovića sa direktorima javnih preduzeća i ustanova, načelnicom opštinske uprave i aktivistima SNS,

Osoba za koju se [na portalu Istmedia](#) navodi da je predsednik opštine traži da se svi prisutni obavežu da dovedu određeni broj ljudi na miting naprednjaka u Javnoj ustanovi Sportski centar.

Kada jedan do prisutnih (navodno iz opštinske Turističke organizacije) kaže da dve zaposlene deklarativno odbijaju da dođu na miting, predsednik traži njihova imena, kako bi posle izbora dobile otkaze i kako bi se na njihova mesta zaposlili "naši".

"Znači, za te dve da se daju otkazi i primićemo naše ljude", čuje se na snimku. Dalje se dodaje "i da vidimo gde će da nađu posao, jer danas se posao teško nalazi"

Izbor komentara sa naše Facebook stranice:

Bratislav Raković *U autoritarnom sistemu, dokle god se otvoreno ne zameraš vlastima i ne kritikuješ ih oštro u javnosti, ostavljen si na miru, možeš da misliš šta hoćeš, možeš među prijateljima da pričaš šta hoćeš, niko te ne*

---

¹<http://goo.gl/PjRIEj>

prisiljava da bilo kome aplaudiraš; u totalitarnom sistemu, ne samo da ne smeš da se zameraš, nego moraš da aktivno učestvuješ u davanju podrške partiji i vođi - javne hvaljenje vlasti, učešće na mitinzima i sl

Vanredno štampanje listića za redovne izbore

13. april 2016.

Desetak dana nakon zaključenja ugovora (1. aprila) i više od dve nedelje nakon objavljivanja konkursne dokumentacije (24. marta), pojavili su se tekstovi u novinama o nabavci usluge štampanja glasačkih listića za pokrajinske izbore. Tekstovi su uglavnom fokusirani na računicu prema kojoj je štampanje „po komadu“ koštalo Skupštinu Vojvodine duplo više nego što će RIK platiti za tu svrhu JP „Službeni glasnik“, kada je reč o republičkim izborima. Možda se za razliku u ceni može naći neko razumno obrazloženje, ali ona koja su [do sada mogla da se pročitaju](#) svakako nisu dovoljna.

Koja god da je cena plaćena, u ovoj nabavci je svakako **sporno nešto drugo – vrsta postupka**. Naime, nabavka je sprovedena u „pregovaračkom postupku bez objavljivanja javnog poziva“, zbog „izuzetne hitnosti prouzrokovane vanrednim okolnostima“. Te „vanredne okolnosti“ ogledaju se u tome što je predsednik skupštine APV 22. marta 2016. doneo odluku da se izbori raspišu za 24. april i da zatim nije bilo moguće sprovesti redovnu proceduru. Ovaj navod je nesumnjivo tačan. Ali, za sprovođenje ove vrste postupka mora biti ispunjen **još jedan uslov** – da hitnost nije

skrivena. Prethodni pokrajinski izbori bili su održani 2012, tako da je 2016. godina u kojoj se održavaju redovni izbori, jedino se nije znao unapred njihov datum. Drugim rečima, osim ako ne postoji neki drugi razlog (koji služba Skupštine APV nije navela ni u dokumentaciji javne nabavke, ni kao reakciju na novinske tekstove), javnu nabavku je **trebalo planirati i započeti kao redovnu i pre raspisivanja izbora.**

Za sprovođenje ovog postupka služba Skupštine APV je pribavila i pozitivno mišljenje Uprave za javne nabavke, mada je nabavka započeta i pre toga. Sudeći po Portalu javnih nabavki, mišljenje UJN je dato 31. marta, a postupak je započet sedam dana ranije. UJN je prihvatila tvrdnju o hitnosti, a u mišljenju te institucije se pravi razlika između predsednika (koji je raspisao izbore) i generalnog sekretara Skupštine (koji sprovodi nabavku), kada se govori o tome da li su razlozi za hitnost nastali bez uticaja naručioca.

Ako se i prihvati da je postupak pravilno odabran, ostaje pitanje da li je mogao biti bolje sproveden. Kako se [vidi iz dokumentacije o javnoj nabavci](#), poziv za podnošenje ponuda je

upućen na adrese tri firme iz Novog Sada, a ponuda je stigla samo od jedne od njih (Stylos doo). Zakon obavezuje naručioca koji sprovodi pregovarački postupak da „uvek kada je to moguće, obezbedi konkurenciju, pozivanjem više lica da učestvuju u postupku i da obezbedi da ugovorena cena ne bude veća od uporedive tržišne cene kao i da sa dužnom pažnjom proverava kvalitet predmeta javne nabavke“. Pozivanjem tri firme uslov je formalno ispunjen. Međutim, kako slanje poziva praktično ništa ne košta, očigledno je jedino logično bilo da se poziv uputi na što više adresa, pa čak i kod svih firmi koje su registrovane za datu delatnost. Istina je da je svako mogao da se javi, jer je dokumentacija bila dostupna na Portalu. Međutim, praksa pokazuje da se „padobranci“ javljaju i dalje retko, možda misleći da su im šanse da dobiju posao male ako ih već od početka naručilac nije prepoznao kao poželjne kandidate za posao.

Zašto su još izborne kampanje dobre

12. april 2016.

Pre nekoliko dana smo [komentarisali](#) kako može biti i neke koristi od predizbornog ministarskog špartanja Srbijom, na primeru uočavanja da izvođači radova na rade svoj posao. Iz Niša nam dolazi odličan primer kako sučeljavanja „bivših“ i „sadašnjih“ donose i podatke koji bi trebalo da budu zanimljivi ne samo biračima, već i državnom revizoru i javnom tužiocu.

U raspravi o izveštaju Državne revizorske institucije za 2014. godine, opozicija je ukazivala na ono šta piše u tom izveštaju, dok je vlast ukazivala na ono što piše u izveštaju za 2010. godinu, kada je sadašnja opozicija bila vlast.

Raspravljalo se o tome da li konstatacija iz 2010. da je sproveden postupak javnih nabavki suprotno Zakonu o javnim nabavkama znači da su sredstva nenamenski trošena, a bivši gradonačelnik (Miloš Simonović DS) najavio je da će tužiti aktuelnog (Zoran Perišić, SNS).

Kada je Perišić optužio Simonovića za konkretnu nepravilnost . tvrdeći da je rekonstrukciju hale Čair radilo preduzeće čija to nije delatnost i da je to "očigledan primer nameštanja tendera", Simonović je uzvratio optužbom da ni aktuena vlast nije poštovala tendersku proceduru, pa je tako javna nabavka za stolice za istu halu raspisana tek nakon njihove kupovine.

I sudeći po [medijskim izveštajima](#), baš kada se zagrebalo po konkretnim nepravilnostima, rasprava se završila. (foto: Južne vesti)

Inače, sednicu na kojoj se raspravlja o izveštaju DRI ne prenosi nedavno privatizovana niška televizija. Posle gotovo 20 godina, ta praksa je prekinuta prošle jeseni. Predstavnicima lokalne vlasti kažu da Uprava za kulturu nije završila proceduru ugovaranja sa onima koji treba da prenose sednice parlamenta i da bi od naredne sednice trebalo da bude prenosa.

Blokada evropskih pregovora i srpski izbori

10. april 2016.

Odsustvo podrške Hrvatske za to da EU otvori pregovore iz poglavlja 23 sa Srbijom verovatno će imati nekog uticaja na tok aktuelne izborne kampanje u Srbiji. Na žalost, ovo zaustavljanje, po svemu sudeći, neće dovesti do toga da se otklone brojni nedostaci u nacrtu akcionog plana za to poglavlje – minimalistički ili nejasno postavljene mere, koje sasvim sigurno neće biti dovoljne da se u Srbiji korupcija značajno umanji pre pristupanja EU.

Hrvatski dodatni zahtevi i naša izborna kampanja imaju još jednu, neistraženu vezu – manjinske izborne liste. Kako smo mogli da čujemo, jedan od zahteva odnosi se na uspostavljanje izbornog sistema koji bi garantovao predstavnicima hrvatske nacionalne manjine u Srbiji mesta u poslaničkim klupama (npr. nešto poput sistema koji garantuje tri takva mesta predstavnicima srpskih partija u HR Saboru). Iako sa stanovišta uzajamnosti ovakav zahtev ima smisla, on se iz drugog ugla čini suvišnim. Naime, i sadašnji izborni zakon je takav da po svoj prilici omogućava da neka hrvatska stranka bude zastupljena u Skupštini Srbije, a pogotovo APV gde živi velika većina pripadnika ove nacionalne zajednice, zahvaljujući principu „prirodnog praga“. Ako je suditi po rezultatima popisa i rezultatima koje na izborima ostvaruju druge stranke nacionalnih manjina, i neka hrvatska lista, koja bi okupila građane u sličnoj meri kao, na primer, SVM, osvojila bi sigurno jedno mesto u Skupštini Srbije i dva u Skupštini Vojvodine, a možda i više u širim koalicijama (Mađara ima oko 4,5 puta više nego Hrvata, a SVM ima 6 narodnih poslanika).

Sistem „prirodnog praga“ koji je pre više od deset godina uveden da nacionalne manjine ne bi bile diskriminisane, počiva na pretpostavci da neće biti zloupotrebljen.

Ta pretpostavka je, kao i kod svakog drugog zakona, pogrešna. Zloupotrebe će biti ako postoji interes i prilika, a ovde postoji i jedno i drugo. Kulminacija te zloupotrebe odvija se upravo pred našim očima – ranije su to bile „vlaške“ i „romske“, a ovaj put su apsolutni hit „ruske“ stranke, iako je ova nacionalna manjina toliko malobrojna da sasvim sigurno ne bi prešla prirodni prag ni kada bi svi domaći Rusi glasali za takvu listu. Međutim, nije ispravno ni rešenje u kojem bi, kao sada, od mišljenja većine članova RIK zavisilo da li će nekome da se prizna status manjinske stranke ili ne. Sve dok je etnička pripadnost lično svojstvo pojedinca i uverenje koje on/ona može u bilo kojem trenutku da promeni, u stvari niko nema pravo da tvrdi da neki Petar Petrović nije Rus, Vlah, Mađar, Laponac ili šta god mu padne na pamet u datom trenutku i da njegova lista ne zastupa interese te manjine. Ako zbog nečega ova (privremena?) blokada procesa pridruživanja može biti dobra, to je onda upravo prilika da se razmotri na koji način može da se reformiše izborni sistem a da se ovakvi problemi ne dešavaju.

Izborna policija

9. april 2016.

Funkcioner SNS Nebojša Stefanović, koji je inače ministar unutrašnjih poslova u „tehničkoj vladi“, tokom stranačke kampanje, u [obraćanju](#) "ispred prostorija SNS u Lapovu", najavio je „da će biti formirani posebni timovi policije čiji će jedini zadatak biti da na dan izbora, 24. aprila suzbijaju izborne krađe“.

Nije sporno da ministar policije najavljuje sprovođenje policijskih akcija koje treba da obezbede poštovanje zakona. Najava je ipak neobična, ako ni zbog čega drugog, a ono zato što u Srbiji ni za vreme aktuelnog ministra unutrašnjih poslova, ni za vreme njegovih prethodnika, nije bilo slučajeva izborne krađe koji su dobili sudski epilog. Naprotiv, javnost nije obavještena ni o tome da li su policija i javni tužioci uopšte ispitali brojne optužbe koje su političke stranke iznosile u vezi sa nepravilnostima izbornog procesa 2012, kupovinom glasova i zloupotrebom javnih resursa u brojnim izbornim postupcima iz protekle decenije.

U ovoj situaciji bi moglo biti sporno to što se iz medija ne vidi da li je Nebojša Stefanović dao kao javni ili partijski funkcioner. On je bio dužan, na osnovu člana 29. Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije da „uvek nedvosmisleno predoči sagovornicima i javnosti da li iznosi stav organa u kojem vrši javnu funkciju ili stav političke stranke“. S druge strane, na osnovu onoga što je objavljeno u medijima moglo bi se zaključiti da je izjavu o pitanjima iz nadležnosti ministarstva kojim rukovodi dao na partijskom skupu i u sklopu izborne kampanje, što bi bilo suprotno navedenoj odredbi Zakona.

Inače, kako se iz medijskih navoda može zaključiti, Stefanović je u obraćanju ispred stranačkih prostorija detaljno opisivao rad pomenutih policijskih timova. On je naveo „da to možda neće biti ljudi ni iz Batočine ni iz Kragujevca, već se možda doći iz nekih drugih delova Srbije“. "Možda im čak neće ličiti na policajce, ali kada im budu stavili lisice na ruke itekako će da im liče na policajce". U susretu sa građanima u centru Kragujevca je najavio i „da će Ministarstvo unutrašnjih poslova intenzivno da radi i u narednom periodu da se suzbiju svi vidovi kriminala“.

Aktivista

9. april 2016.

[Na Youtube je postavljen snimak](#) kako generalni direktor RTB Bor Blagoje Spaskovski sa aktivistima u subotu oko 11 sati postavlja transparente SNS pred miting te stranke u Boru. Transparente su postavljali na ogradu privatne firme, zbog čega je izbila svađa sa zaposlenima u toj firmi. Na kraju se pojavila policija koja je naložila da se transparent ukloni.

(foto: Ivica Milojević)

Akcija generalnog direktora usledila je dan nakon što je ministar privrede najavio "novu menadžment opciju" za RTB Bor, u kojoj bi bio "deo menadžmenta iz međunarodnih okvira i deo menadžmenta našeg i postojećeg".

Saopštenja²

Transparentnost Srbija predlaže prioritete za borbu protiv korupcije u Srbiji 2016-2020

13. april 2016.

Transparentnost Srbija (član Transparency International-TI) uputila je svim strankama koje učestvuju na parlamentarnim izborima **listu od 15 prioriternih aktivnosti za novi saziv parlamenta i novu Vladu**, uz poziv da ih uvrste u svoje programe ili da iznesu razloge zbog kojih im se eventualno protive. Gotovo svi ovi prioriteti su se nalazili među predlozima koje je TS davala i pred ranije izborne procese, ali nisu realizovani, čak ni kada su postali deo strateških akata ili su pretočeni u zakonske norme.

Polazeći od uverenja da borba protiv korupcije podrazumeva sprovođenje aktivnosti koje manje zavise od partikularnih političkih programa, a više od primene **široko prihvaćenih načela i mehanizama za borbu protiv korupcije**, uvažavajući moguće ideološke i druge razlike među političkim akterima, Nacionalnu strategiju za borbu protiv korupcije, ocene relevantnih međunarodnih organizacija i ocene građana i privrednika Srbije, Transparentnost – Srbija (domaća nevladina organizacija i članica globalne antikorupcijske mreže Transparency International), poziva buduću Vladu i Narodnu skupštinu da uvrste u svoj program delovanja sledeće tačke, a sve političke grupacije koje učestvuju na parlamentarnim izborima u aprilu 2016. da ih prihvate kao svoje ili da iznesu razloge zbog kojih se protive navedenim prioritetima, stavovima i predloženim aktivnostima:

1. **Čuvanje jedinstva pravnog poretka i pravna sigurnost:** ne bi se smelo dogoditi da Vlada predloži, da Skupština usvoji ili da Predsednik Republike proglasi ni jedan zakon ukoliko su argumentovano upozoreni da je taj akt **suprotan Ustavu**; iz istog razloga ne bi se smelo dogoditi da bude predložen, usvojen ili proglašen ni jedan zakon **koji unosi pometnju u pravi poredak** time što će biti u suprotnosti sa ranije donetim zakonima; Vlada ne bi smela da donese nijednu uredbu koja će biti suprotna zakonu, niti da kroz svoje zaključke uređuje materiju koja se može uređivati jedino zakonom, pogotovo kada se zaključci ne objavljuju. Državni funkcioneri ne smeju ostavljati nedoumice o pravnoj prirodi poslova koje preduzima država i o tome da li su sporazumi i ugovori već zaključeni, naročito u aranžmanima sa potencijalnim investitorima.
2. **Veća javnost i participativnost procesa donošenja odluka:** nikada se ne bi smelo dogoditi da Vlada predloži zakon koji nije prošao **javnu raspravu**; za javnu raspravu mora biti ostavljeno dovoljno vremena, sve konkretne sugestije moraju biti **razmotrene**, a ministarstvo koje priprema akt mora **da obrazloži zbog čega su predlozi prihvaćeni ili odbijeni**. Da bi se ovaj cilj postigao, trebalo bi dopuniti Zakon o državnoj upravi, Poslovnik Vlade i druge propise. U Skupštini treba prekinuti lošu praksu, koja narušava Ustavom utvrđena prava građana, da se predlozi zakona koji su upućeni kao narodna inicijativa ili od strane opozicionih poslanika uopšte

---

² <http://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/saoptenja>

ne razmatraju -treba utvrditi rok u kojem se takvi predlozi moraju staviti na dnevni red. Potrebno je zakonski urediti i učiniti javnim **lobiranje**, bilo da je ono usmereno ka izvršnim organima vlasti ili na poslanike i odbornike u skupštinama. **Zapisnici i diskusije sa sednica Vlade** treba **da postanu po pravilu javni**; uz odluke o imenovanjima, razrešenjima, postavljenjima i predlaganju kadrovskih rešenja koja vrši Vlada treba davati i obrazloženje; na veb-sajtu Skupštine treba objavljivati sve upućene amandmane i razloge zbog kojih predlagač prihvata ili odbija amandmane; treba zakonski urediti proces vođenja pregovora i javnost informacija **u vezi sa zaključivanjem međudržavnih sporazuma i kreditnih aranžmana**, tako da narodni poslanici i javnost mogu da sagledaju **da li su potencijalne koristi veće od štete koja nastaje zbog neprimenjivanja propisa o javnim nabavkama i javno-privatnom partnerstvu**.

- Oprez pri regulatornim i finansijskim intervencijama:** Svaka regulatorna ili finansijska intervencija države, naročito kada utiče na privredu, stvara povećanu opasnost od nastanka korupcije. Zbog toga treba težiti da se ovakve intervencije čine samo kada su neophodne i uz primenu mera za zaštitu od korupcije (npr. utvrđivanje jasnih kriterijuma za dodelu sredstava, objavljivanje informacija o odlukama, nadzor nad njihovom primenom). Između ostalog, trebalo bi nastaviti reformu propisa radi otklanjanja procedura koje opterećuju rad privrede i građana, prekinuti praksu privilegovanja privrednih subjekata kroz opraštanje ili preuzimanje njihovih dugovanja i objaviti jasnu računicu eventualnih koristi od finansijskih podsticaja kroz državnu pomoć naspram troškova koje ta pomoć podrazumeva.
- Strateški pristup u borbi protiv korupcije:** Skupština treba da redovno prati sprovođenje antikorupcijske strategije, na osnovu izveštaja Agencije za borbu protiv korupcije, da pokrene postupak za izmenu i dopunu Strategije i Akcionog plana tamo gde ovi dokumenti nisu potpuni ili su aktivnosti loše formulisane i da pozove na **odgovornost rukovodioce organa koji nisu ispunili zadatke**. Pored toga, treba obezbediti primenu i drugih značajnih, već usvojenih strateških dokumenata (npr. Strategija razvoja sistema javnih nabavki, Strategija reforme javne uprave i dr). Akcione planove iz oblasti evropskih integracija treba koristiti kao podsticaj za ubrzanje reformi, a ne kao opravdanje za odlaganje aktivnosti ili njihovo neispunjavanje, kao što je, donekle, bio slučaj sa nacrtom akcionog plana za poglavlje 23 pregovora. Ne bi smelo da se dogodi da Vlada postupa suprotno strateškim aktima koje je sama donela ili predložila – ukoliko će one biti tretirane kao neobavezujuće štivo, namenjeno samo za pokazivanje stranoj i domaćoj javnosti, bolje je ne trošiti energiju na njihovo donošenje.
- Reforma javnog sektora** treba da obuhvati, između ostalog i sledeće mere: donošenje Zakona o ministarstvima u kojem je podela nadležnosti isključivo u funkciji efikasnosti rada, a ne zadovoljenja potreba koalicionih partnera; smanjenje **broja članova Vlade**; smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru, koji je u velikoj meri posledica partijskog zapošljavanja, na broj koji je uporediv sa evropskim državama slične veličine ali i mogućnostima budžetskog finansiranja; prestanak prakse **povećavanja javnog sektora** nepotrebним izmeštanjem poslova državne uprave u javne agencije i organizacione oblike sa nejasnim pravnim statusom; sprovođenje analiza potreba u celoj javnoj upravi i objavljivanje nalaza; preispitivanje aktuelnih

sistematizacija radnih mesta i njihovo **usklađivanje sa stvarnim potrebama** organa za ispunjenje zakonskih zadataka a ne sa zatečenim stanjem; uvođenje **jasnih i objektivnih kriterijuma** za zapošljavanje i napredovanje, kao i preispitivanje stručnosti trenutno zaposlenih; uvođenje mera za rešavanje sukoba interesa u javnim službama (zdravstvo, školstvo itd.), u organizacijama obaveznog socijalnog osiguranja (zdravstveni i penzijski fond, NSZ) i u javnim preduzećima kontrola sprovođenja takvih mera u državnoj upravi i lokalnoj samoupravi; postavljanje rukovodstva javnih preduzeća i javnih službi **na osnovu sprovedenih konkursa** i kvaliteta predloženog programa rada; redovno razmatranje programa poslovanja javnih preduzeća i izveštaja o njihovoj realizaciji i dosledno sprovođenje zakonskih normi o odgovornosti direktora za neizvršenje programa i neobjavlivanje ovih dokumenata; jačanje organa koji vrše nadzor unutar izvršne vlasti, a naročito **budžetske inspekcije**.

6. **Puno poštovanje i jačanje položaja nezavisnih državnih organa u borbi protiv korupcije:** Kao jedan od prvih zadataka, novi saziv Skupštine treba da temeljno razmotri godišnje izveštaje o radu Državne revizorske institucije, Zaštitnika građana, Agencije za borbu protiv korupcije, Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti i Republičke komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki (rok će proći tokom izborne kampanje), da obaveže Vladu da reši probleme na koje se u tim izveštajima ukazuje (npr. nepostupanje po obavezujućim rešenjima, nedovoljna ovlašćenja, nepotpuna evidencija o imovini države na šta je ukazala DRI). Između ostalog, trebalo bi usvojiti i predloge izmena Zakona o Zaštitniku građana i Zakona o slobodnom pristupu informacijama koje je predložila Vlada još 2011. godine (ili na osnovu tih predloga formulisati nove), i izmeniti Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije i Zakon o finansiranju političkih aktivnosti. Propuštanje Skupštine da proveri poštovanje svojih zaključaka iz 2014, da donese zaključke povodom izveštaja nezavisnih organa 2015, da pozove na odgovornost članove Vlade koji nisu poštovali obavezujuća rešenja nezavisnih organa i da izabere nedostajuće članove odbora Agencije za borbu protiv korupcije negativno se odrazilo na ostvarivanje nadležnosti nezavisnih organa i nadzorne uloge Narodne skupštine.
7. Primena postojećih pravila i njihova dopuna tamo gde je potrebno, kako bi se obezbedio: potpuni **prekid prakse kupovine medijskog uticaja ili rasipanja javnih sredstava** kroz trošenje novca na promotivne akcije javnih preduzeća, ministarstava, pokrajinskih i lokalnih organa vlasti; transparentno **utvrđivanje javnog interesa** koji se ostvaruje kroz finansiranje medijskih sadržaja i **raspodela sredstava** za tu namenu; obezbeđivanje **javnosti medijskog vlasništva i drugih podataka koji mogu ukazivati na uticaj** na uređivačku politiku (npr. podaci o najvećim oglašivačima).
8. Obezbeđivanje pune primene **Zakona o javnim nabavkama** radi smanjenja korupcije u sve tri faze (planiranje – sprovođenje postupka – izvršenje ugovora), kroz jačanje kapaciteta organa koji vrše nadzor nad njegovom primenom, veću javnost svih podataka o trošenju budžeta, korišćenje elektronskih javnih nabavki, unapređenje sistema zaštite prava i prekid prakse da se najveći infrastrukturni projekti sprovedu bez primene ovog zakona.

9. **Dovršetak reforme pravosuđa:** Neophodno je unaprediti praksu objavljivanja podataka o tome **na koji način suprimljeni kriterijumi** za izbor i vrednovanje rada sudija i tužilaca u svakom konkretnom slučaju, budući da do sada objavljivani podaci o bodovanju kandidata ukazuju na nelogičnosti, kako bi i kandidati i javnost mogli da steknu utisak zasnovan na argumentima o tome zašto neki kandidati nisu ispunjavali uslove za izbor na funkciju, odnosno, u čemu su izabrani kandidati bili bolji od drugih. U rad pravosudnih organa Vlada, Skupština i političari ne treba da se mešaju ni tako što će sprečavati krivično gonjenje, ni tako što će tražiti da se neko krivično goni. Treba obezbediti odgovornost sudija i javnih tužilaca za rad, kao i odgovornost članova VSS i DVT, u vezi sa čime je potrebna i izmena propisa. Treba obezbediti da broj javnih tužilaca i sudija koji se bave slučajevima teške korupcije bude primeren razmerama ovog oblika kriminala.
10. **Veći broj prijavljenih i ispitanih slučajeva korupcije:** Budući da je glavni problem borbe protiv korupcije u Srbiji to što samo mali deo ovih krivičnih dela bude uopšte prijavljen, potrebno je preduzeti mere da se to stanje izmeni. **Zakon o zaštiti uzbunjivača**, koji bi trebalo da pomogne ostvarivanju ovog cilja usvojen. Norme ovog zakona su mogle da budu znatno bolje, a prema dostupnim informacijama, primena zakona nije dovela do značajnog povećanja broja ljudi koji su svoja saznanja o korupciji i drugim problemima podelili sa nadležnim organima ili javnošću. Radi ostvarivanja tog cilja takođe je potrebno umesto fakultativnog oslobađanja od kazne, propisati obavezno **oslobađanje od krivične odgovornosti** davaoca mita koji na drugačiji način nije mogao da ostvari svoja prava u razumnom roku i koji slučaj prijavi. Druga neophodna mera jeste **aktivniji pristup** u ispitivanju korupcije od strane policije, tužilaštva i drugih organa. Javni tužioci treba da ispitaju da li je postojala korupcija i pre nego što dobiju krivičnu prijavu – čitanjem javno dostupnih izveštaja (npr. izveštaji DRI) ali i na osnovu već utvrđenih obrazaca ponašanja (npr. na osnovu podataka o zloupotrebama sa građevinskim zemljištem u jednom gradu ispitati kakva je praksa u drugom gradu koji primenjuje iste propise). Treći set mera obuhvata **dopunu krivičnog zakonodavstva** radi efikasnijeg otkrivanja korupcije (npr. uvođenje „nezakonitog bogaćenja“ iz člana 20 Konvencije UN protiv korupcije), **korišćenje mehanizama za unakrsnu proveru imovine i prihoda** od strane Poreske uprave, preciziranje ovlašćenja i obaveza Agencije za borbu protiv korupcije u **proveri tačnosti i potpunosti podataka o imovini i prihodima javnih funkcionera**, šire korišćenje **posebnih istražnih tehnika** i finansijskih istraga u otkrivanju korupcije, u skladu sa zakonom.
11. **Jasni i sveobuhvatni planovi rada, izveštaji o radu i njihovo razmatranje:** Vlada podnosi godišnje izveštaje o svom radu, ali oni nisu u potpunosti uporedivi sa planovima rada. Skupština bi trebalo da razmatra ove izveštaje, kao i izveštaje o završnom računu budžeta, što do sada nije bio slučaj. Pri razmatranju ovog izveštaja potrebno je utvrditi da li su ostvareni i nefinansijski indikatori iz programskog budžeta. Resorna ministarstva i Vlada treba da brižljivo razmatraju planove rada i izveštaje o radu javnih preduzeća i drugih institucija i da rezultate tog razmatranja učine dostupnim javnosti. U rešavanju navednih pitanja značajno bi pomoglo i usvajanje Zakona o planskom sistemu Republike Srbije i dve prateće uredbe, koje je sačinio Republički sekretarijat za javne politike.

12. Jasna **podela nadležnosti i ovlašćenja državnih organa za borbu protiv korupcije**: U tom smislu je naročito značajno urediti pitanje ovlašćenja Vladinog koordinatora za borbu protiv korupcije, ukoliko postoji namera da se taj koncept zadrži i ubuduće, obezbediti da **nema preklapanja nadležnosti** između Vladinog koordinacionog tela i Agencije za borbu protiv korupcije (kad je reč o prevenciji), odnosno policijske Službe za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije i bezbednosnih službi (kada je reč o otkrivanju korupcije).
13. Vlada treba da **redovno razmatra izveštaje i preporuke svog Saveta za borbu protiv korupcije** i da preduzima mere radi rešavanja problema na koje ti izveštaji ukazuju. Kada su izveštaji Saveta objavljeni, Vlada treba da javnosti predoči informacije o tome na koji način je postupila radi rešavanja sistemskih problema (npr. izmene propisa), rešavanja pojedinačnih problema (npr. ubrzanje ili zaustavljanje procedure, smena odgovornih rukovodilaca, inspeksijska kontrola, krivična prijava) ili dalje provere činjenica.
14. **Sve političke stranke, koalicije i grupe građana** treba da na vreme predaju izveštaje o finansiranju kampanje za parlamentarne, pokrajinske i lokalne izbore, da podrže sprovođenje temeljne kontrole tih izveštaja i sprovođenje zakonskih mera protiv eventualnih prekršilaca. Poštovanje propisa u izornoj kampanji treba da prate i sledeći organi: Agencija za borbu protiv korupcije (u vezi sa finansiranjem kampanje i postupanjem javnih funkcionera), Regulatorno telo za elektronske medije (u vezi sa narušavanjem ravnopravnosti pri oglašavanju i predstavljanju učesnika izbora u medijima), Državna revizorska institucija (u vezi sa korišćenjem javnih resursa tokom kampanje), javno tužilaštvo (u vezi sa zloupotrebom javnih resursa i davanjem mita u vezi sa glasanjem) i Fiskalni savet (u vezi sa predizbornim obećanjima koja mogu imati uticaja na fiskalnu ravnotežu). Sa žaljenjem konstatujemo da ni za ove izbore nije formiran Nadzorni odbor Narodne skupštine, koji je obavezan na osnovu Zakona o izboru narodnih poslanika, jer Vlada i većina poslaničkih kluobova (osim tri) nisu predložili kandidate za to telo. Usled toga ni jedan državni organ neće pratiti u dovoljnoj meri neke problematične pojave u kampanji. Zbog toga, TS smatra da bi ovaj odbor trebalo formirati odmah nakon konstituisanja novog saziva Narodne skupštine i da bi zakonski okvir za izbornu kampanju trebalo dopuniti, pre svega kroz ograničavanje promotivnih aktivnosti javnih funkcionera u doba kampanje i kroz postavljanje pravila u vezi sa kampanjama koje treća lica vode u vezi sa izborima.
15. **Promena Ustava** se trenutno planira u okviru evropskih integracija i radi jačanja nezavisnosti sudstva (izmena sastava Visokog saveta sudstva i Državnog veća tužilaca); Međutim, dopuna najvišeg pravnog akta jeste potrebna i radi efikasnije borbe protiv korupcije, između ostalog, radi sužavanja preterano širokog imuniteta od krivičnog gonjenja, smanjenja broja narodnih poslanika, uređenja statusa nezavisnih državnih organa, postavljanja brane za kršenje pravila o raspolaganju javnim finansijama kroz preterano zaduživanje i međunarodne ugovore, boljeg uređenja rešavanja sukoba interesa i davanja čvršćih garancija za javnost rada organa vlasti.

Mediji

Nedodirljivi funkcioneri

NIN, Sandra Petrušić, 14. april 2016.

Pre dve godine, tada mandatar Aleksandar Vučić rekao je poslanicima da se nikad ne bi usudio da stoji pred njima, „da ne mislim da su ciljevi ove vlade dostizni“. I sugestivno dodao: „Radi ispunjenja Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije 2013–2018. oformićemo snažan koordinacioni proces koji će dovesti do njenog punog ispunjenja. Posvetićemo se i jačanju prevencije korupcije kroz jačanje organa nadležnih za ovu oblast i izmenu Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije“.

Gde je u međuvremenu zaturio te ciljeve i zbog čega izmene Zakona o Agenciji još ne postoje ni u formi nacрта? I zašto državne institucije, koje su se Strategijom za borbu protiv korupcije i Akcionim planom za njeno sprovođenje obavezale da će „redovno, objektivno, adekvatno i na vreme dostavljati izveštaje o napretku i ispunjenosti ciljeva Agenciji“, to u praksi uglavnom ne čine? Jer do kraja februara Agencija je od 277 institucija primila samo 82 izveštaja.

Tatjana Babić, direktor Agencije za borbu protiv korupcije, za NIN kaže da je izuzetno negativan trend neispunjavanja obaveza iz Akcionog plana nastavljen i u 2015, sa čak 63 odsto nerealizovanih aktivnosti. „To je više nego 2014, kada nije realizovano 49 odsto aktivnosti. Još uvek ne postoji nikakav sistem odgovornosti za one koji ne ispunjavaju obaveze iz strateških dokumenata, iako važeća strategija predviđa neke nove mehanizme. Međutim, oni zahtevaju i izmene Zakona o Agenciji, do kojih još nije došlo“, kaže ona.

Ovakav odnos se odrazio na pad indeksa percepcije korupcije Transparensi internešnela, pa je sa skoro 40 Srbija i dalje u grupi zemalja sa veoma rasprostranjenom korupcijom. Napredak od pre dve godine, kada je indeks porastao sa 39 na 42 bio je samo odraz očekivanja zasnovanih na obećanjima, koja je u to vreme vlada vrlo glasno nudila.

Transparentnost Srbija (TS), koja je za potrebe Agencije uradila [alternativni izveštaj](#), istakla je nedosledno sprovođenje Strategije i Akcionog plana, odsustvo mehanizama odgovornosti za kršenje obaveza i rokova i „značajan disbalans između, medijski hiperprodukovanih najava represivnih aktivnosti u borbi protiv korupcije i atrofiranih sudskih epiloga takvih slučajeva“.

Pre dve godine, bar sudeći po ekspozu, bahato ponašanje institucija nije bilo u planu, a premijer je tvrdio da će politička korupcija biti tretirana na poseban način, da ćemo prvi put imati potpuno jasno praćenje prihoda svih funkcionera, na najefikasniji mogući način izbegavanje sukoba interesa i da će biti ustanovljene institucije koje će kontrolisati rad svih funkcionera i sprovođenja Akcionog plana. Međutim, od 51 ocenjene političke aktivnosti samo osam je realizovano u skladu sa indikatorom, a nije promenjen ni pravni okvir za kontrolu finansiranja političkih aktivnosti.

U drugom alternativnom izveštaju Pravnog skenera i udruženja Tri tačke se ukazuje da nisu ispravljena neka zakonska rešenja koja sadrže rizik korupcije i da su donošeni novi zakoni, opterećeni istim

problemom. Ministarstvo pravde do 6. septembra 2014. trebalo je da dostavi Nacrt zakona kojim se definiše pojam funkcionera, njihova prava i obaveze, utvrđuje katalog javnih funkcija, precizira šta je kumulacija funkcija i kako da se spreči da neko obavlja više od jedne javne funkcije. To do danas nije urađeno, konstatuje se u izveštaju.

U kontekstu takvog odnosa vlasti prema obavezama koje je sama sebi nametnula, ne bi trebalo da čudi što njeni funkcioneri ne poštuju ni ono malo obaveza što im postojeći zakoni nameću. Bratislav Gašić, koji je razrešen u višemesečnoj epskoj drami, suočen sa rešenjem Agencije za borbu protiv korupcije da je bio u sukobu interesa, svojevremeno je uzvratio da „neće dozvoliti da bilo ko dovodi njegovo ime u vezu sa nezakonitim radnjama i da baca ljagu na njega“, pokazujući da nema pojma ili da ga se ne tiče to što je Agencija nezavisan kontrolni organ kojoj ne treba dozvola ministra odbrane da bi radila svoj posao. Nikola Selaković je postao prvi član Vlade protiv koga je Agencija izrekla preporuku razrešenja sa funkcije zbog sukoba interesa, ali se politička većina postarala da slučaj ne dobije epilog.

I u ostalim oblastima nedodirljivost funkcionera predstavlja osnov za razvoj korupcije. Izveštaj EU za 2015. ističe da sudska nezavisnost nije osigurana u praksi jer „ima prostora za političko uticanje prilikom izbora i imenovanja sudija i tužilaca“ i da nije realizovano čak 64 odsto predviđenih aktivnosti iz Strategije, a ishod nije bio zadovoljavajući čak i kada se radilo po propisima. Recimo, usvojena su sva normativna akta za regulisanje izbora, napredovanja i odgovornosti javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca, ali je i dalje sporna njihova praktična primena. Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Udruženje javnih tužilaca i BIRN u izveštaju navode da se „objavljaju rang-liste kandidata, pripremaju se obrazložene odluke o izboru, ali se sam proces izbora dovodi u pitanje“. „Iako je u maju 2015. Državno veće tužilaca (DVT) usvojilo Pravilnik o kriterijumima i merilima za ocenu stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti kandidata u postupku predlaganja i izbora nosilaca javnotužilačke funkcije i dalje je sporno na koji način javnost doživljava postupak izbora javnih tužilaca, tužioca za organizovani kriminal i tužioca za ratne zločine. Činjenica da za pojedina javna tužilaštva nisu predloženi kandidati koji su bili najbolje plasirani na rang-listi DVT utiče na takvu percepciju. Ukoliko ne bude uvedeno da rang-lista obavezuje i Vladu, biće upitna svrha izbora i ocenjivanja koje sprovodi DVT“.

Ovaj stav izražen je i u Izveštaju o skriningu za poglavlje 23: „Imajući u vidu hijerarhijsku strukturu tužilaštva posebno je problematično rešenje po kom republičkog javnog tužioca, šefove javnih tužilaštava i sve javne tužioce i zamenike javnih tužilaca na dužnost imenuje Narodna skupština. Analogno ovoj preporuci, trebalo bi Vladu isključiti i iz izbora javnih tužilaca. Međutim, kada su birani tužioci predlagač je navodno bilo DVT, ali je Vlada od 52 predložila 24 kandidata, koji nisu bili na prvim mestima predložene liste. Kandidati tužioci ocenjivani su za dosadašnji rad, a oni koji nisu iz redova tužilaca polagali su pisani test. Jedan od njih je bio advokat Mladen Nenadić. On je na testu osvojio maksimalnih 50 poena i postao jedini kandidat koji je položio test (?!), čime se kvalifikovao za novog specijalnog tužioca za organizovani kriminal. Još interesantnije je da je Nenadić na testu za tužioca u

Višem javnom tužilaštvu u Čačku osvojio svega 30 bodova. „Test pripremljen za proveru znanja kandidata za tužioca za organizovani kriminal morao bi biti znatno teži od testa za proveru znanja onih koji pretenduju za položaj višeg tužioca u zoni `običnog` kriminala. U pitanju je ozbiljna indicija da postupak u delu koji se odnosi na pismeni ispit nije bio pošten“, kazala je profesorka prava Vesna Rakić Vodinelić u Peščaniku.

Ni u posebno osetljivom sektoru poput policije situacija nije bolja. Prema istraživanju Beogradskog centra za bezbednost samo četiri odsto građana smatra da u policiji nema korupcije, a u zaključcima Evropske komisije identifikovana je kao posebno osetljiva oblast jer se u poslednjih pet godina pokreće oko 130 krivičnih prijava godišnje protiv pripadnika policije zbog koruptivnih radnji. Od 6. decembra 2014. do 26. januara 2016. realizovane su tri od 29 aktivnosti iz Strategije za borbu protiv korupcije, a novi zakon o policiji nije uspostavio sistem unutrašnje kontrole. „Građani primećuju operativne i institucionalne manjkavosti rada policije u borbi protiv korupcije. Svesni su i lažnih obećanja političara u vezi sa efikasnijom borbom protiv korupcije... Ta borba često se iskorišćava radi ostvarivanja političkih interesa, naročito predizborne kampanje ili tokom nje. Poslednji primer predstavlja akcija Rezač, u kojoj je u decembru 2015. istovremeno uhapšeno 79 osumnjičenih za korupciju... Teško je očekivati da istrage slučajeva koji su stari i preko deset godina budu završene u istom danu. Hapšenja su propraćena konferencijom za medije, a glavnu reč je imao ministar unutrašnjih poslova, a ne tužilac ili direktor policije. Istovremeno pokrenut je i postupak za razrešenje direktora policije Milorada Veljovića, koji je na toj poziciji od 2006, pa je zato imao i najbolji uvid u ozbiljne policijske istrage“, piše u izveštaju.

U alternativnom izveštaju iz januara 2015. Transparentnost Srbije ističe da se u prethodnih godinu dana broj neispunjenih mera povećao sa 15,5 na 43 odsto, da sistem zapošljavanja i napredovanja nije potpuno zasnovan na zaslugama, da rukovodioci imaju previše diskrecionih ovlašćenja, čime je ceo proces podložen političkom uticaju i da poverenik nema dovoljan manevarski prostor naročito u pokretanju prekršajnog postupka.

„Jedan od razloga za relaksiraniji odnos odgovornih prema obavezama iz Strategije može da bude i to što u 2015. Skupština nije u plenumu raspravljala o Izveštaju o sprovođenju Strategije i Akcionog plana za 2014, čime je, nažalost, propuštena prilika da se ovim strateškim dokumentima, i na taj način, da veća težina i značaj“, ističe Tatjana Babić.

Time je, valjda sasvim slučajno, propuštena i prilika da se građanima prezentuje dokle se stiglo od pompezno najavljenih obećanja od pre dve godine do tekuće još pompeznije predizborne kampanje.

Kako je Bajatović zadržao sve funkcije

Politika, B. Baković, 11. april 2016.

Oko slučaja direktora „Srbijagasa“ i visokog funkcionera SPS-a razišli se stavovi direktorke Agencije za borbu protiv korupcije i njenog odbora, koji je zaključio da nema smetnji da Bajatović zadrži sve funkcije

Dušan Bajatović ne krije da bi od svih funkcija koje bi mu mogle biti na raspolaganju posle izbora 24. aprila najviše voleo da ostane ono što je poslednjih osam godina direktor „Srbijagasa“. Zlobnici bi rekli - naročito sada kad je, posle godinu i po, skinuo s vrata Agenciju za borbu protiv korupcije i mirno može da obavlja još četiri funkcije: člana Nadzornog odbora „Jutorosgasa“, predsednika NO Podzemnog skladišta gasa „Banatski Dvor“, predsednika NO Akcionarskog društva za osiguranje „Sogaz“ i direktora privrednog društva „Saut strim d. o. o.“

Odbor Agencije, kao drugostepena instanca, u najkraćem, našao je da nema zakonskih smetnji da Bajatović zadrži sve funkcije. Posle toga je ovaj visoki funkcioner SPS-a zaključio da smo „došli do načina na koji će se u budućnosti tumačiti taj sukob interesa“. Da li je u pravu?

Direktorka agencija Tatjana Babić, koja očigledno nije oduševljena ovakvim epilogom Bajatovićevog „slučaja“, na ovo pitanje samo kaže da je „očigledno da se stavovi direktora i odbora Agencije u ovom slučaju razlikuju“. „Zašto je odbor Agencije, ne sačekavši odluku Upravnog suda, promenio svoj stav, poništio i svoje i oba rešenja direktora Agencije i postupak obustavio, nije pitanje za mene“, dodaje ona.

Ceo proces počeo je u septembru 2014, kad je direktorka izrekla meru upozorenja kojom je Bajatoviću naloženo da prestane s obavljanjem četiri funkcije za koje je utvrđeno da suu sukobu s javnom funkcijom generalnog direktora JP „Srbijagas“. Ni pošto je odbor Agencije, u drugostepenom postupku, odbio Bajatovićevu žalbu, on nije napustio funkcije, pa je u junu 2015. po automatizmu usledila preporuka za razrešenje sa direktorske pozicije u javnom preduzeću. U međuvremenu, Bajatović se žalio Upravnom sudu.

U saopštenju odbora Agencije za naš list se navodi da je mera preporuke za razrešenje Bajatovića poništena jer je otpao pravni osnov za izricanje te mere, pošto je u decembru prošle godine odbor Agencije poništio rešenje direktorke iz septembra 2014. A tako je odlučio jer je, između ostalog, ocenio da Bajatović u JP „Srbijagas“ obavlja javnu funkciju, dok u pomenutim zavisnim preduzećima „obavlja poslove koji ne predstavljaju javnu funkciju u smislu Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije“.

Ovaj organ zaključio je i da su u privrednim društvima u kojima Bajatović vrši pomenute funkcije „u pitanju odluke koje nemaju karakter izvršnih, odnosno operativnih odluka, već je reč o organu koji ima stratešku i kontrolnu ulogu, delujući u najboljem interesu vlasnika, u ovom slučaju i JP 'Srbijagas' kao jednog od osnivača ovih privrednih društava, a preko njega i u interesu Republike Srbije, koja je osnivač ovog javnog preduzeća”.

Odbor Agencije ocenio je i da „nadležnosti organa navedenih zavisnih privrednih društava ne sadrže ovlašćenja za donošenje odluka u odnosu na javno preduzeće, pa je time otklonjena mogućnost ugrožavanja nepristrasnog vršenja javne funkcije”.

„Mi jesmo najpre u drugostepenom postupku prihvatili tu preporuku, ali smo zbog specifične situacije tražili statute svih preduzeća u kojima je Bajatović angažovan. Imali smo i izvestioce ekonomiste. Utvrdili smo da tamo postoji trostepeni sistem odlučivanja i da ingerencije člana nadzornog odbora nisu takve da on može da utiče na ključne odluke. Zato smo obustavili postupak”, objasnio je nedavno za „Novosti” Zoran Stojiljković, koji je u vreme donošenja ovih rešenja bio je predsednik odbora Agencije.

Na pitanje kakve reperkusije u praksi može imati ovaj slučaj (i kad je reč o radu Agencije i kad je reč o ponašanju funkcionera), Tatjana Babić kaže da direktor Agencije, kao prvostepeni organ, nema zakonsku mogućnost da pred Upravnim sudom osporava odluke odbora Agencije. Ali, kako dodaje, njen stav povodom ovog slučaja ostaje nepromenjen.

Ona ukazuje da u postupku pred Agencijom ni u jednom trenutku Bajatovićeve funkcije u ćerkama firmama „Srbijagasa” nisu tretirane kao javne funkcije, niti je to ono što je u ovom slučaju sporno. Mada nije nevažno, kaže, ni pitanje da li jedno lice može efikasno i kvalitetno da vrši javnu funkciju ako uz nju obavlja toliki broj poslova. Sporno je, prema njenim rečima, kada isto lice nadzire ili vodi poslovanje nekog privrednog društva, a istovremeno, kao javni funkcioner, ima u odnosu na to privredno društvo određena ovlašćenja i obaveze.

„Opravdano se postavlja pitanje da li to lice može da bude objektivno, drugim rečima - da li će, u slučaju poremećaja u poslovanju tog privrednog društva, primeniti ovlašćenja koja mu, kao javnom funkcioneru, stoje na raspolaganju”, ističe ona.

S druge strane, dodaje, činjenica da u tom privrednom društvu vrši nadzornu, odnosno poslovodnu funkciju, svakako ga motiviše da njegovo poslovanje prikaže kao zakonito i uspešno.

„Moj stav je da već sama mogućnost uticaja na vršenje javne funkcije predstavlja više nego dovoljan razlog za otklanjanje takvog stanja”, kaže Tatjana Babić.

Na Bajatovićeve reči da razmišlja da sada tuži sve koji su ga napadali i kreirali u javnosti sliku o njemu kao najbahatijem političaru Srbije, ona navodi da je takva reakcija „samo pokazatelj da se sukob interesa često pogrešno razume kao korupcija, što on, sam po sebi, nije”.

Opasnost sukoba interesa jeste u tome, ističe Tatjana Babić, što on stvara povoljne uslove za nastanak korupcije i zadatak ove agencije jeste da to spreči.

„A funkcioneri bi trebalo da to prihvate ne kao teret, već kao sredstvo za zaštitu, na kraju krajeva, njihovog sopstvenog ugleda i integriteta”, kaže ona.

Čelična jutra, hitam fabrici

Peščanik, 10. april 2016.

U [Izveštaju o aktivnostima funkcionera tokom izborne kampanje 2014. godine](#), Transparentnost Srbija je kao jednu od retkih pozitivnih pojava izdvojila to što je predsednik Tomislav Nikolić bio pasivan, za razliku od njegovog prethodnika u kampanji 2012. godine. Naravno, 2014. godine se nisu istovremeno održavali parlamentarni i predsednički izbori, a Nikolić formalno nije bio funkcioner stranke već “predsednik svih građana”, piše saradnik TS Zlatko Minić [u autorskom tekstu za Peščanik](#).

Ali Tomislav Nikolić nije dozvolio da ga uspravaju pohvale Transparensija i još pre raspisivanja ovogodišnjih izbora, u februaru, izrazio je želju “da pomogne” SNS-u da pobeđi. Ako se nije prihvatio nekih tajnih aktivnosti, čini se da ga naprednjaci, bar za sada, nisu pozvali da im pomogne i tako je Tomislav Nikolić, ni kriv ni dužan ostao jedina svetla tačka u “funkcionerskoj kampanji”. Nije ga bilo na stranačkim skupovima, nije se lično promovisao na manifestacijama na kojima bi ga naivni birači mogli povezati sa Vučićem – i da nije bilo par polaganja venaca i posete princa Čarlsa, gotovo ga ne bismo ni čuli ni videli.

A funkcionerska kampanja jeste onaj izliv bliskosti prema radnicima, seljacima, đacima, pacijentima, strugovima, semaforima, kravama, zebrama, stipendijama, crvenim trakama, pismima o namerama da se potpiše memorandum o razumevanju i aparatima koji rade “ping” – koji državni funkcioneri na svim nivoima osećaju od trenutka kada se raspišu izbori.

Iako su premijer i pojedini ministri praktično u kampanji od konstituisanja Vlade Srbije 2014, te im je broj promotivnih aktivnosti u prethodne dve godine bio znatno veći nego u periodu 2012-2014, tek od konačne Vučićeve odluke da se vanredni izbori održe na proleće 2016, funkcionerska kampanja se zahuktala.

Pa poređenja radi – u martu 2015. probijena je jedna cev tunela Šarani na putu Ljig-Preljina. Nije mala stvar, tunel od 887 metara, najduži na trasi, a jedini funkcioner na svečanosti bio je direktor Koridora Dmitar Đurović. U februaru 2016. probijen je tunel Savinac, dugačak 270 metara. Ne samo da je premijer tome prisustvovao, otvorio šampanjac, vozio se sa novinarima izgrađenom deonicom auto-puta, davao izjave o Siriji, bezbednosti u regionu, zakonu o platama u javnom sektoru, o odličnom stanju javne kase – već je i odbio da priča o izborima, odnosno da “zamajava narod izborima”.

Istovremeno su se, kroz saopštenja i izjave, SNS i SPS ispod stola [šutirali](#) u vezi sa time zašto premijera u tunelu nije dočekaao predsednik opštine Gornji Milanovac, ko je spontano dovezao građane do tunela, zašto je bilo malo građana i ko je umešniji u rasipanju novca iz budžeta.

I dok su promotivne aktivnosti i pseudo-događaji loša praksa, u kampanji se beleži i niz nepravilnosti koje predstavljaju direktno kršenje propisa, u prvom redu Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije: iznošenje stranačkih stavova na skupovima na kojima se nastupa kao državni funkcioner, objavljivanje takvih stavova na sajtovima državnih organa (na primer, [urbani džep](#), pa intervju Marka Đurića za [Alo](#) na sajtu Kancelarije za KiM), povezivanje državnih i stranačkih aktivnosti, pri čemu se na državne prevoze novinari, pa ako svrate i na stranački, dobrodošli su.

A prema podacima iz monitoringa TS, tokom tri sedmice kampanje (od 14. marta do 3. aprila), najviše aktivnosti je logično imao Vučić – 28. Slede Siniša Mali, Goran Vesić i Aleksandar Vulin sa po 25, a onda daleko ispod Marko Đurić 14, dr Stefanović 11, Dačić 10 i Miroslav Vasin 9. U ovaj zbir ne ulaze stranačke aktivnosti niti sednice vlade.

Ako se izuzmu sastanci u kabinetu ili posete zvaničnicima u Srbiji, posete inostranstvu, konferencije, okrugli stolovi, razne manifestacije – preostaju promotivni događaji, a tu na listi ubedljivo vodi trojka Mali (23), Vesić (22), Vulin (20). Vučić je tu za sada na skromnom četvrtom mestu (13).

U poređenju sa istim periodom 2015, Vulin ima povećanje od 81%, Vučić 160%, Mali 283%, dok Vesić može da kaže da ga je sramota koliko mu dobro ide – ima stopu rasta od 2100%. Da se pokrajinska vlast ne požali da je zapostavljena, Pajtić je imao dve promotivne aktivnosti u 2015, a sedam u istom periodu ove godine, a Vasin se posle prošlogodišnje nule, kao kandidat DS-a za premijera trgnuo i zabeležio pet promotivnih aktivnosti.

Neki naivni, pravdoljubivi, stranački aktivista mogao bi da postavi pitanje zašto se bunimo kada je ovakvih stvari bilo oduvek, svuda, i u zemljama sa znatno dužom demokratskom tradicijom, i biće ih uvek. Istina, samo što u mnogim drugim zemljama mediji mogu i smeju da razluče šta je vest a šta propaganda, šta je promotivna aktivnost a šta pseudo-događaj izmišljen isključivo da bi se zauzeo prostor u medijima van izbornih termina. O tome koliko su ovakve državne promotivne aktivnosti efikasne za osvajanje medijskog prostora, svako se i sam može uveriti u vestima na većini TV stanica i na stranicama većine listova. Posle svakog priloga koji odgovara opisu “promotivne aktivnosti” (posete firmama, školama, bolnicama, sudovima, otvaranje fabrika, gradilišta, sajмова, potpisivanja ugovora i memoranduma o izgradnji i ulaganju, stipendiranju, predavljanje planova izgradnje, uručenje stipendija, pomoći i poklona, razgovor sa građanima, radnicima...) zapitajte se dva test pitanja – da li je

SNS:Gradonačelnik nije došao da pozdravi premijera

Gornji Milanovac – SNS je izvinila da je poražanje predsednika Opštine Gornji Milanovac, Milsava Mirkovića nedogovorno jer nije pristupovao svečanom otvaranju tunela Savinac.

2016.04.11. 11:54 - 10:00:00 (UTC+01:00)

Facebook | Twitter | YouTube | Instagram

ovo nešto što će biti iole bitno za dva meseca i da li bi se ovo desilo i da li bi funkcionisalo da tu nije bilo republičkog/pokrajinskog premijera, ministara, gradonačelnika, menadžera...

Konačno, ovakav desant na medije ima i svoju materijalnu vrednost. Za izbore 2014. godine SNS nije potrošio ni dinara na reklamiranje na nivou Beograda. Istovremeno su tokom šest nedelja kampanje troje državnih funkcionera koji su sloveli za potencijalne kandidate za gradonačelnika (Zorana Mihajlović, Slniša Mali i Goran Vesić) imali 89 promotivnih aktivnosti.

Ima li rešenja? Najjednostavnije bi, naravno, bilo kada bi mediji prepoznali šta je vest i bili uzdržani prema promotivnim aktivnostima i ulozi funkcionera u tim aktivnostima. REM bi moglo da propiše pravila za izveštavanje u takvim slučajevima i, kao najbolje i najdrastičnije rešenje, kroz izbornu zakonodavstvo bi moglo da se propiše šta funkcioneri smeju da rade, a šta ne tokom kampanje. Nešto slično propisano je u Makedoniji i Crnoj Gori, praksa je upitna, ali bi i donošenje propisa bio veliki korak napred. Naravno, problem je u tome što bi tada funkcioneri i partije morali da odluče da sami sebi nametnu ograničenja. Postavite sebi još jedno test pitanje – da ste na njihovom mestu, da li biste vi to učinili? Ako je vaš odgovor potvrđan, sigurno ste dovoljno pametni da zaključite zbog čega nikada nećete biti na njihovom mestu.

Ceo tekst na sajtu Peščanika: pescanik.net/celicna-jutra-hitam-fabrici/

